

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

ФІЛОСОФІЯ

спеціальність		обов'язковість дисципліни	aaa
освітня програма	AAA	факультет	менеджменту, адміністрування та права
освітній рівень	аспіранти	кафедра	ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування та соціально-гуманітарних дисциплін»

ВИКЛАДАЧ

Варипасв Олексій Михайлович

Науковий ступінь – кандидат філософських наук, 09.00.04 – Філософська антропологія, філософія культури
 Вчене звання – доцент, доцент кафедри ЮНЕСКО та соціального захисту
 Досвід роботи – більше 26 років
 – Співавтор 9 навчальних посібників, 6 монографій;
 – Співавтор 63 наукових статей та 135 тез доповідей на наукових конференціях;
 – Співавтор 35 навчально-методичних матеріалів;
 Брав участь у виконанні як керівник та відповідальний виконавець 10 госпдоговірних тем, учасник 67 науково-практичних та науково-методичних конференцій, міжнародних та всеукраїнських.

телефон	+380972126194	електронна пошта	varypaev@ukr.net	дистанційна підтримка	Moodle
---------	---------------	------------------	------------------	-----------------------	--------

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ

Мета	формування у здобувачів компетентностей щодо структури філософії, динаміки науки як процес становлення нового знання; а також методологічної база та організації філософських досліджень, систематизації та оформлення результатів наукового пізнання.
Формат	лекції, практичні заняття, самостійна робота, робота у групах, електронне навчання
Специфічні результати навчання і форми їх контролю	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК01). – поточний контроль, іспит; Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК02). – поточний контроль, іспит; Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, працювати в команді та мати навички міжособистісної взаємодії (ЗК04). – поточний контроль, іспит; Бути здатним приймати обґрунтовані рішення, саморозвиватися і самовдосконалюватися, нести відповідальність за достовірність і новизну власних наукових досліджень та прийняття рішень, вміти мотивувати співробітників рухатися до спільної мети (ПРН5). – поточний контроль, іспит; ПРН9 Кваліфіковано відображати результати наукових досліджень у наукових статтях, опублікованих як у фахових вітчизняних виданнях, так і у виданнях, які входять до міжнародних наукометричних баз (ПРН9). – поточний контроль, іспит;
Обсяг і форми контролю	3 кредити ECTS (90 годин): 14 годин лекції; 30 годин практичні заняття; поточний контроль; підсумковий контроль – іспит
Вимоги викладача	вчасне виконання завдань; активність
Умови зарахування	згідно з навчальним планом

ВІДПОВІДНІСТЬ СТАНДАРТУ ОСВІТИ І ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Компетенції	ЗК01 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК02 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК04 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, працювати в команді та мати навички міжособистісної взаємодії.	Програмні результати навчання	ПРН5 Бути здатним приймати обґрунтовані рішення, саморозвиватися і самовдосконалюватися, нести відповідальність за достовірність і новизну власних наукових досліджень та прийняття рішень, вміти мотивувати співробітників рухатися до спільної мети. ПРН9 Кваліфіковано відображати результати наукових досліджень у наукових статтях, опублікованих як у фахових вітчизняних виданнях, так і у виданнях, які входять до міжнародних наукометричних баз.
-------------	--	-------------------------------	---

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Лекція 1	Філософія, її походження, проблематика і функції. Історичні типи філософії. Філософія Стародавньої Індії та Китаю	Практичне заняття 1	Місце філософії в самопізнанні людини. Філософія і світогляд. Світогляд як духовно-практичний спосіб освоєння світу. Світогляд як форма самовизначення людини. Структура світогляду. Тестування	СМ	Підготовка повідомлення щодо ролі філософії у сучасному суспільстві
		Практичне заняття 2	Світоглядні системи давньоіндійської філософії – брахманізм, буддизм, джайнізм. Перші філософські системи (даршани) – йога, санх'я, міманса, веданта, вайшешика, н'яя, чарвака-локаята. Передфілософія. "Книга перемін". Вчення про сонову світу –		Підготовка повідомлення щодо світоглядних систем Стародавньої Індії та Китаю

			дві протилежні сили ян та інь. Конфуціанство. Даосизм. Тестування		
Лекція 2	Антична філософія: Філософія Середньовіччя та Відродження	Практичне заняття 3	Парадигма античної філософії. Досократівська філософія. Антропологічний переворот у античній філософії класичного періоду. Софісти. Самопізнання та належне існування (Сократ). Платон та Аристотель як перші філософи-систематики. Тестування		Підготовка повідомлення щодо становлення та розвитку античної філософії
		Практичне заняття 4	Теоцентризм середньовічної філософії. Формування християнської догматики. Аврелій Августин. Суперечка про універсалії. Альберт Великий і Фома Аквінський. Філософія Ренесансу. Епоха, культура, філософія. Гуманізм в Італії. Натурфілософія Ренесансу і нове природознавство. Тестування		Підготовка повідомлення щодо специфіки філософії Середньовіччя та Відродження
Лекція 3	Західноєвропейська філософія XVII-XVIII ст. Західноєвропейська філософія XIX-XX ст.	Практичне заняття 5	Філософія Нового часу Початок формування філософської думки Нового часу (Френсіс Бекон, Рене Декарт, картезіанство, П'єр Гассенді). Англійська філософія XVII ст. (Томас Гоббс, Джон Локк). Рационалізм європейської філософії XVII ст. (Бенедикт Спиноза, Лейбніц, Христіан Вольф). Французька філософія XVIII ст. Тестування		Підготовка повідомлення про розвиток західноєвропейської філософії 17-19 ст.
		Практичне заняття 6	Німецька класична філософія. Філософські погляди І. Канта та Г. Гегеля. Основні принципи філософії Фейєрбаха. Філософія марксизму. Філософія у XX столітті. Головні проблеми і тенденції XX ст. Місце і роль філософії у культурі XX ст. Психоаналіз і філософія неотреїдизму. Екзистенціальна філософія. Філософська антропологія. Філософська герменевтика. Структуралізм і постструктуралізм. Аналітична філософія. "Постпозитивізм" і філософія науки (К. Поппер, Т. Кун, П. Фейєрабанд). Постмодернізм. Філософія суспільства споживання. Тестування		Підготовка повідомлення щодо специфіки західноєвропейської філософії у 19-20 ст.
Лекція 4	Історія української філософії X-XX ст.	Практичне заняття 7	Міфологічні уявлення східних слов'ян в дохристиянський та язичеський період. "Хрещення Русі" як світоглядна революція. Філософська думка в Україні в XVI-XVIII ст. Києво-Могилянська академія – центр філософської думки в Україні у XVII-XVIII ст. Філософія Г.С. Сковороди. Світова велич Григорія. Сковороди. Т. Шевченко як мислитель. В. Вернадський про феномен життя, Всесвіт, людство і ноосферу. Соціально-філософські погляди становлення української незалежної держави (М.Грушевський, В.Виниченко). Філософське відродження в незалежній Україні. Наукові факти та постановка проблеми. Класифікація проблем. Структура, види, етапи розробки гіпотез. Тестування		Підготовка повідомлення щодо специфіки української філософії
Лекція 5	Філософське розуміння світу: буття, матерія як вихідні категорії.	Практичне заняття 8	Проблема відношення "людина – світ". Філософський сенс категорії буття. Типи онтології: ідеалізм, матеріалізм, реалізм, номіналізм, пантеїзм, дуалізм, монізм, плюралізм, догматизм, скептицизм та ін. Матерія як об'єктивна реальність і філософська категорія. Сучасні уявлення про структуру і рівні організації матерії. Єдність матерії і руху. Рух і спокій. Рух і розвиток. Тестування		Підготовка повідомлення щодо вихідних категорій філософії
Лекція 6	Пізнання. Наукове пізнання	Практичне заняття 9	Теорія пізнання (гносеологія) в системі філософського аналізу. Основні принципи теорії пізнання. Історичні концепції пізнання. Чуттєве і		Підготовка повідомлення щодо методів та методики науки

			раціональне, емпіричне і теоретичне, абстрактне і конкретне у пізнанні. Основні рівні та етапи (факт, думка, ідея, проблема, гіпотеза, концепція, теорія) пізнання. Методи емпіричного дослідження: спостереження, експеримент, замірювання. Методи теоретичного пізнання: моделювання, формалізація, гіпотеза, теорія. Філософська методологія і її значення для розвитку науки. Поняття наукового методу. Типологія методів. Метод та методика. Загальнонаукова та частково-наукова методологія Тестування	
Лекція 7	Культура і цивілізація	Практичне заняття 10	Культура як об'єкт філософського аналізу. Система культури: принципи, елементи, структура. Людиномірна сутність культури. Політична, правова, етична, естетична, релігійна, філософська, економічна, екологічна та інші культури. Культура виробництва, управління. Динамічна та соціально-історична концепції культурного розвитку. Тестування	Підготовка повідомлення щодо людиномірної сутності культури

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Література	<ol style="list-style-type: none"> Петрушенко В. Л. Філософія: курс лекцій / В. Л. Петрушенко. – Львів: Новий світ, 2016. – 504 с. Данильян О. Г. Філософія: підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань; Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого". - Х.: Право, 2013. – 431 с. Губерський Л. В. Філософія: історія, суспільство, освіта: підручник / Л. В. Губерський, В. Г. Кремень, В. В. Ільїн; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - К.: Київський університет, 2011. – 575 с. Філософія: Підручник / Бичко І.В., Бойченко І.В., Табачковський В.Г. та ін. – К.: Либідь, 2005. – 356 с. Філософія: Навчальний посібник / І.Ф. Надольний, В.П. Андрущенко, І.В. Бойченко та ін.; За ред. І.Ф. Надольного. – К.: Вікар, 2004. – 418 с. Конспект лекцій (скорочений) з курсу «Філософія». Для студентів всіх спеціальностей. – Харків, ХДУХТ, 2005. (Варипаєв О.М., Попов О.Є.). – 124 с. 	Методичне забезпечення	<ol style="list-style-type: none"> Філософія науки: навч. посібник / Л. І. Юрченко, О. М. Варипаєв. – Х.: ХДУХТ, 2018. – 205 с. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Філософія» для студентів усіх спеціальностей / укладач Варипаєв О.М. Харків: РВВ ХДУХТ, 2020. 86 с. Варипаєв О.М., Юрченко Л.І. Філософія: Тести та завдання для самостійної роботи з навчальної дисципліни для усіх спеціальностей ХДУХТ. – Харків, ХДУХТ, 2018. – 74 с. Філософія науки: навч. посібник / Л. І. Юрченко, О. М. Варипаєв. – Х.: ХДУХТ, 2018. – 205 с. Юрченко Л.І., Варипаєв О.М. Філософія науки. Методичні рекомендації до вивчення дисципліни. Для підготовки аспірантів. – Харків, 2016. – 84с.
------------	---	------------------------	---

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

СИСТЕМА		БАЛИ	ДІЯЛЬНІСТЬ, ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
Підсумкове оцінювання	100 бальна ECTS	40	виконання завдання під час іспиту
Поточне оцінювання	60 бальна	30	тестування
		30	презентація і захист самостійної роботи

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Всі учасники освітнього процесу (в тому числі здобувачі освіти) повинні дотримуватись кодексу академічної доброчесності та вимог, які прописані у положенні «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДБТУ»; виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність